

אֶל-מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הָעֵלָה
 נִרְתִּיחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-
 מֹשֶׁה: (ד) וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנוֹרָה

אפי מנרתא אדלק
 בוצינהא כמא די פקיד יי
 ית משה: ד ודין עובד
 מנרתא נגידא דהב עד
 תויא וזה מעשה מנחות כח. כט. עקידה
 שער כה ושער עח

בעל הטורים

להעלות נר תמיד. ס"ת תרד: (ד) וזה מעשה המנורה. וזה עולה י"ח שגובהה של מנורה י"ח טפחים:

רש"י

(ד) וזה מעשה המנורה. שהראהו הקצ"ה צאצבע לפי שנתקשה צהג, לכך נאמר וזה (ספרי סא):

עיקר שפתי חכמים

ג ואעפ"כ נתקשה בה עד שאמר לו הקב"ה טול ככר כו' ע"ל כפ' תרומה:

לקוטי הלכות

תמה ואמר: אני כמה פעמים הראה לי
 הקדוש ברוך הוא ונתקשיתי לעשותה ואתה
 שלא ראית עשית מדעתך - בצלאל בצל
 אל' היית עומד כשהראה לי הקדוש ברוך
 הוא עשיתה, עד כאן לשונו. וכל רואה
 ישתומם על המראה הזאת, איך יתכן שמשה
 לא ידע ונתקשה כמה פעמים על עשיתה
 ובצלאל עשה אותה מיד. ואם מחמת שהיה
 עומד בצל אל כשהראה הקדוש ברוך הוא
 למשה עשיתה, הלא משה בעצמו בודאי
 עמד שמה וה' יתברך בעצמו למד עמו וגלה
 לו עשיתה פעם אחר פעם, ואף-על-פי-כן
 נתקשה כל כך. ובצלאל שעמד רק מצדו
 בצל אל השיג לעשותה מיד, אם רבי לא
 שנה חיא מגליה. אף מה שאפשר להבין
 בזה מרחוק אנו מחיבים לחתור ולפרש דברי
 רבותינו ז"ל הקדושים העמקים מאד מאד,
 כי בודאי משה נתקשה מאד מאד כמה
 פעמים במעשה המנורה שהוא בחינת לעשות
 כלי קדושה ונוראה כזאת שיוכל להאיר על
 ידה הארת הרצון דקדושה בכל ישראל, בכל
 אחד ואחד מישראל בכל מה שיעבר עליו
 כל ימי חייו, שבכל מיני חשך ובכל מיני

זה הוא מעלהו משמד לרצון. וזהו בהעלותך
 את הנרות - כשתרצה להדליק ולהעלות
 את הנרות הקדושות שהם בחינת נפשות
 ישראל שיבערו לה' יתברך ונרם יהיה הולך
 ומאיר בכל מיני חשך. אל מול פני המנורה
 יאירו שבעת הנרות - פני המנורה זה בחינת
 הצדיק שהוא בחינת משה שהוא בחינת פני
 המנורה שכל המנורה הפהורה שהם כלל
 נשמות ישראל מאירים ממנו, כי הוא שרש
 בלם, ועל-כן נקרא פני המנורה. (אורח חיים
 - הלכות ברכת השחר ה', אות מ"ד)

(ד) מעשה המנורה - איתא (במדבר רבה
 בהעלותך פר' ס"ו) שמשה רבינו ע"ה נתקשה
 מאד על מעשה המנורה כמו שאמרו רבותינו
 ז"ל, וכיותר מבאר במדרש רבה פרשת
 בהעלותך פרשה ט"ו, מובא בילקוט הראובני
 פרשת תרומה, שנתקשה בה מאד, ואפלו
 כשה' יתברך גלה לו חזר ושכח מעשיה
 כשירד, וחזר ועלה ושאל ופרש לו וחזר
 ושכח וכן כמה פעמים, עד שאמר לו הקדוש
 ברוך הוא: לך אצל בצלאל והוא יעשה
 אותה וכו', ומיד עשה אותה בצלאל. התחיל

לקוטי הלכות

ירידות ונפילות שיעברו עליו בכלם יתגבר
בתקף הרצון שיאיר לו לעלות מכלם, כי
בנדאי קשה מאד להשיג השגת עשית כלי
נפלאה כזאת, בפרט שכבר ראה משה בעיניו
מה שנעשה בזה העולם שאחרי כל האותות
נוראות שעשה עם ישראל ביציאת מצרים
וקריעת ים-סוף ומתן תורה וכו', אחר כך
עשו מה שעשו, והבין וראה כמה וכמה
קשה לעזר לבעל בחירה, על-כן לא היה
יכול להשיג ולהכניס בדעתו עשית המנורה
שהיא בחינת הארת הרצון בתקונים נפלאים
כאלה המרמזים בשבעה קני המנורה ואחד
עשר כפתורים ותשעה פרחים ועשרים ושנים
גביעים שכלם עולים ארבעים ותשע, כנגד
ארבעים ותשעה ימי הספירה שעברו על
ישראל ואחר כך קבלו את התורה ביום
החמישים, כמבאר כל זה בכונת האר"י ז"ל,
ומובא שהוא שרש התורה בחינת שער
החמישים שהוא שרש התורה שלא השיגו
משה בחייו רק בעת הסתלקותו נסתלק לשם,
כי שם הוא בחינת רצון העליון, בחינת רצון
שברצונות שמכנים תקף הרצון דקדשה בלב
כל ישראל שיאיר להם בכל מיני חשך וכו',
ועל-כן נתקשה על זה מאד. אבל בצלאל
שהוא בחינת התלמיד ההגון, הבין וראה
בצלאל, שמה שנתקשה משה כל כך הוא
מחמת עצם ענותנותו הגדולה שהיה ענו
מאד ולא רצה להחזיק טובה לנפשו, וכמבאר
במקום אחר ברעיא מהימנא פרשה בהעלותך
(דף קנ:). ועל-כן נתקשה כל כך ולא הבין
איך יעשה מנורה בתקונים כאלו שיאיר
הרצון לנצח וכו', מחמת שהבין שהדבר תלוי
בו שצריך שיהיה נכלל כל כך ברצון העליון
עד שיוכל להכניס הרצון לנצח בכל ישראל.
והוא בענותנותו לא היה יכול להשיג שיהיה

לו כח כזה, על כן נתקשה מאד מאד על
זה, אבל בצלאל תלמידו הבין מרחוק גדלת
רבו משה שאדרבא מחמת ענותנותו הגדולה
כל כך הוא נכלל בתכלית הפטול ברצון
העליון, כי שם אי אפשר להכלל בשלמות
כי אם על-ידי תכלית הענוה והפטול כמו
משה. על-כן בצלאל בחינת התלמיד השיג
מיד עשיתה כי הוא אמר אני פטוח בכחו
של זקן שהוא משה רבנו שבודאי אעשה
אותה ואגמר אותה כראוי, כי אני מאמין
בכחו של רבי שבודאי יגמר ויגמר ויכניס
הארת הרצון בזה העולם עד שיאיר להם
בכל מיני חשך, כי הצדיק האמת אינו יכול
לידע מגדלת עצמו כל כך מגדל הפטול
והענוה שלו כמו שיוכל להשיג מרחוק בחינת
התלמיד, כי הבין שפחמת זה בעצמו
שנתקשה כל כך על עשיתה שזה מחמת
ענותנותו על-ידי זה דיקא יגמר התקון של
המנורה שהוא הארת הרצון וכו', ועל-כן
בצלאל דיקא עשה אותה כראוי והכל בכחו
של משה רבו. (אורח חיים - הלכות ברכות השחר

ה, אות מ"ו)

וזה מעשה המנורה מקשה זהב - מעשה
המנורה הוא בחינת התורה, כמו שכתוב
(משלי י): כי גר מצוה ותורה אור וכמובא.
וזה בחינת גר המערכו, שהוא עדות לכל
ישראל, כי ממנו היה מתחיל וכו היה מסים
(מנחות פו:). כי כל בחינת התעוררות שלנו
הוא רק כמדליק גר שאינו עושה כלום, רק
שלוקח גר ומדליק בו גרות אחרים לאלפים
ורבבות כמו שירצה. וכאמת אם לא היה
לו אלו הגרות או הדברים שמדליקו, בודאי
לא היה אפשר לו להדליק אבנים ועפר. וכן
אם לא היה לו גר להדליק ממנו, או איזה